

MESSIAAN ATERIA 2

Väinö Hotti

(nettikuva)

RISTO SANTALA

18.5.1929 – 26.9.2012

MESSIAAN ATERIA
 Kuva ja Sana
 GUMMERRUKSEN KIRJAPAINO OY
 Jyväskylä 1999

(nettikuva)

Asetussanojen erityiskorostukset

*Ymmärtääksemme, miten luotettavan kuvan Uusi testamentti antaa eri kertomuksista ja niiden taustasta, on hyvä esitellä ehtoollisen asetussanojen korostuksia eri evankeliumeissa. Se tuo mieleen kasvatustilfilosofi **Rousseau**n kuulut sanat: ”Ystävänä, tuollaisia asioita ei keksitä. Tosiasiat Sokrateesta, jonka olemassaoloa ei kukaan epäile, ovat paljon heikommin perustellut kuin ne, mitkä kerrotaan Jeesus Nasaretilaisesta” (38).*

Tuossa luvussa (Joh.6:48-58) Hän korosti kahdesti, että joka syö tätä leipää, hän ”elää iankaikkisesti”. Tässä mielessä ehtoollinen on ikuisen elämän ateria. Syömmme sananmukaisesti ”enkelten leipää” (38,39).

Mutta miten juutalaiset toimivat, kun he siunaavat leivän? Silloin perheenisä kohoaa leivän, siunaa ja murtaa sen pieniin osasiin. Hän sanoo: ”Ole ylistetty sinä Jumalamme, kaikkeuden kuningas, joka suot meille leivän, joka on maasta peräisin.” Ruuan siunaus alkaa samoin sanoin: ”Ylistetty olkoon Jumalamme – joka ravitsee koko maailman suosiollaan, laupeudellaan, armollaan ja lempeydellään; hän antaa leipänsä kaikelle lihalle, sillä hänen armonsa riittää iäti.” Murrettuaan leivän perheen pää antaa jokaiselle oman siunatun leipäpalasensa. Sapattina ja juhlapäivinä pojat istuvat juhlatamineissaan pöydän toisella puolella ja tytöt toisella puolella, ja

äiti niin kuin kuningatar isää vastapäätä. Pääasia on, että jokainen on omakohtaisesti osallinen siunatusta leivästä, joka kaikkia yhdistää (39).

Ehtoollisella saamme katsella Herraamme. Ja vaikka olisimme kuinka kuivilla hengellisessä elämässämme, juuri tällä liitonaterialla saamme alkaa aina uuden startin (39).

Mutta miksi Jeesus samaisti viinin vereensä?

Ja sekä Talmud että viiden Mooseksen Kirjan aramealainen tulkki Zohar esittävät, että ”jos joku uneksii viinipuusta, hän odottaa näkevänsä Messiaan, koska on kirjoitettu, että hän sitoo aasinsa viinipuuhun” (40).

Jeesus selitti seder-aterialla, että viiniköynnöksen kuivat oksat leikataan pois ja poltetaan. Sitten ne myös ”puhdistetaan, että ne kantaisivat runsaamman hedelmän”... Ehtoollisella teemme tällaista ”sielun laskutoimitusta”, kuten katumusta nykyhepreassa joskus kutsutaan (41).

Matteuksen tallentamien asetussanojen jälkeen Jeesus sanoi vielä: ”Tästedes minä en juo tätä viinipuun antia, ennen kuin sinä päivänä, jona juon sitä uutena teidän kanssanne Isäni valtakunnassa.” Ensin korostuu, että Jeesus on vuodattanut verensä meidän puolestamme; nyt siihen lisätään, että uuden liiton ateria jatkuu iäisyydessä. Papit kuvaavat usein, että alttarikaaren toinen puoli ulottuu iäisyyteen. Näin saamme muistella ehtoollisella edesmenneitä rakkaitamme, pieniä ja suuria (41,42).

Ehtoollisen ylistysvirsi

Psalmia 118 kutsutaan arameaksi nimellä ”shiir matronita” eli ”kuninkaallinen laulu”. Jokainen pääsiäisen viettäjä osaa sen jakeet 21-26 ulkoa. Suomessa suosioon tullut adventin Hoosianna-hymni liittyy näihin jakeisiin...Mutta mitä olisikaan adventti ilman meidän omaa ”kuninkaallista” lauluamme (42).

Seder-juhlansa päätökseksi opetuslapset **lauoivat tai resitoivat** yhdessä Psalmia 118. Heidän äänensä kaikuivat ikkuna-aukoista yöllisille täysikuun valaisimille kujille.

Minä kiitän sinua siitä, että vastasit minulle ja tulit minulle pelastajaksi. Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi. Herralta tämä on tullut; se on ihmeellistä meidän silmissämme. Tämä on se päivä, jonka Herra on tehnyt; riemuitkaamme ja iloitkaamme siitä. Oi Herra, auta (hooshiaa nna), oi Herra, anna menestys (hatsliichaa nna)! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran huoneesta.”

Luther on sanonut: ”Tämä psalmi on auttanut minua vaikeuksissa, joissa yksikään kuningas ja hallitsija ei ole voinut minua auttaa” (42,43).

17:nteen lukuun Johannes on tallentanut Vapahtajamme ”ylimmäispapillisen rukouksen”. Tämä Johanneksen kuvaama yläsalin rukous korostaa Jeesuksen alkuperää ja Hänen kirkkauttaan, joka on ollut Hänellä ”ennen kuin maailma olikaan”. Jeesus huokaili, että hänen omansa tietäisivät Hänen ”lähteneen” Isän tyköä. Ja Hän rukoili, että Hänen omansa ”olisivat yhtä” ja ”täydellisesti yhtä”. Maailma tulee kyllä vihaamaan heitä, sillä he eivät ole tästä maailmasta. Siksi Jeesus korosti kahdesti, että olisimme ”pyhitetyt totuudessa” (jae 19). Näitä rukousaiheita voi mietiskellä myös ehtoollispöydässä (45).

Getsemanen ylimmäispapillinen rukous

Osmo Tiililä korosti aikanaan, että tämä sisäinen taistelu oli vieläkin vaikeampaa kuin ristin kärsimys. Siihen Jeesus viittasi jo etukäteen sanoessaan: ”Minun sieluni on syvästi murheellinen, kuolemaan asti; olkaa tässä ja valvokaa minun kanssani” (Matt.26:38). (48).

Tällainen valvominen liittyi ”sederin” ohjeisiin. Sitä pidettiin tärkeänä. Sanottiin, että jos jotkut vain ”torkahtavat” pääsiäisaterialla, sitä voi jatkaa, mutta jos he ”nukahtavat”, sederin vietto on lopetettava (48).

Neljäs eli ”Jumalan valtakunnan malja”

Kun Jeesus viittasi siihen, että hän ei juo viinipuun antia ennen kuin sen täyttymys tapahtuu Jumalan valtakunnassa, ”hän asetti sen korvaamaan todellisen, täydellisen ja lopullisen valtakunnan tuloa, joka on vielä uskon ja toivon asia. Mutta hän viittasi ilmeisesti sillä neljänteen maljaan.” Olettamus, että Hän ei juonut neljättä maljaa eikä lausunut ”birgat ha-shir” eli ”laulun siunausta”, merkitsee sitä, että ”hän siirsi tämän osan liturgiasta todellisen ja lopullisen Jumalan valtakunnan tulemiseen” (49).

Apostolien tekojen 20:14 mukaan Luukas liittyi Assossa Paavalin seuraan. Siitä alkaa ns. ”me” –kerronta: **”Hän yhtyi meihin Assossa...ja me kuljimme Mityleneen... me purjehdimme Kion kohdalle... me laskimme Samoon... ja tulimme Miletoon.”**

Uuden testamentin historiallinen taltiointi on hämmästyttävän tarkkaa. Luukas seurasi Paavalia Jerusalemiin. Ja kun Paavali vuosina 57-59 oli **Kesarean vankilassa**, Luukas sai hoitaa häntä hänen henkilääkärinään. Tuona aikana hän keräsi myös matkustellessaan ympäri maata apostoleilta erityistietoja Perean ja Golanin kaupunkien alueella tapahtuneesta Jeesuksen toiminnasta – joita Luukas yksin kuvaa. Samoin hänen lähikuvansa Jeesuksen syntymän tapahtumista ja äiti-Marian omista kokemuksista liittyvät tähän vaiheeseen (49).

Vielä Paavalin kaksivuotisen vankeuden aikana Roomassa Luukas sai toimia hänen yksityislääkärinään. Apostolien tekojen viimeinen eli 28.luku kuvaa: ”Me laskimme maihin Syrakuusassa ... tulimme Puteoliin ... siellä tapasimme veljiä ... sitten me lähdimme Roomaan ... kolmen päivän kuluttua Paavali kutsui kokoon juutalaisten ensimmäiset” (12-14, 17). Ja aiheemme kannalta tärkeintä on jakeissa 23 ja 31 tehtävä huomio. Ne kertovat kahdesti, että ”aamuvarhaisesta iltaan saakka Paavali selitti ja todisti Jumalan valtakunnasta” – ja hän asui ”omassa vuokra-asunnossaan kaksi täyttä vuotta” ja julisti Jumalan valtakuntaa ja opetti Herran Jeesuksen Kristuksen tuntemista” (49,50).

Luukas kertoo pääsiäisateriasta pienen yksityiskohtan, johon muut eivät ole kiinnittäneet huomiota. Se lienee vaikuttanut varsinkin ns. vapaitten piirien ehtoolliskäytäntöön. Jeesus sanoi ehtoollismaljasta: ”Ottakaa tämä ja jakakaa keskenänne” (Luuk.22:17). Ilmeisesti ehtoollisviini siunattiin ensin suuremmissa maljassa, joka sitten kaadettiin pienempiin lasi – tai savipikareihin, joita oli tuotu vuosien varrella lahjoina essealaisten majataloon. Näin ollen viini ”jaettiin” osallistujien kesken ... Lähi-idässä yhteisen leivän syöminen merkitsee kuulumista samaan perheväkeen (50,51).

Psalmin 22 ehtoolliskuva

Tämä psalmi alkaa huudahduksella, ”Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit? Kreikkalainen alkukielinen Uusi testamentti lainaa Matteus 27:46 jakeessa näitä sanoja yllättäen arameaksi. Se todistaa, että Jeesus lohdutti galilealaisia opetuslapsiaan ristillä riippuessaan näiden omalla kielellä” (62).

Toinen keskiaikainen oppinut Even Ezra selittää, että Herran palvelijan vaatteet, joista heitetään arpaa, ”ovat kuninkaalliset vaatteet; ja jos hän ei olisi kuningas, näillä sanoilla ei olisi mielekkyyttä, ja tässä on salainen vihje.” Kristitty kokee, että Psalmi 22 puhuu ”juutalaisten kuninkaan”, Jeesuksen kärsimyksistä (52).

Psalmi loppuu sanoihin: ”Tuleville polville kerrotaan Herrasta. He tulevat ja julistavat vastedes syntyvälle kansalle hänen vanhurskauttaan, että hän on tämän tehnyt.” Vanhan testamentin Messias-ennustukset puhuvat yleensä tulevan pelastuksen eku-meenisesta luonteesta. Messias on pakanain Valkeus, Häntä merensaaret odottavat (63).

(nettikuva)